

Warszawa, 14 marca 2024 r.

Szanowni Państwo, Drodzy Uczestnicy Konferencji,

jest dla mnie wielkim zaszczytem otworzyć konferencję „Współczesne kryzysy zdrowia psychicznego w Wojsku Polskim”, której temat nabiera dziś szczególnego znaczenia, bo jak kiedyś trafnie zauważył Napoléon Bonaparte, „na wojnie moralność ma się do fizyczności jak trzy do jednego”. Innymi słowy – to morale i kondycja psychiczna żołnierza często decydują o sile armii bardziej niż liczebność czy uzbrojenie. Współczesne realia służby – presja ciągłej gotowości, stres misji zagranicznych, obciążenia treningowe – wystawiają psychikę żołnierzy na ciężkie próby, dlatego zdrowie psychiczne żołnierzy musi być dziś priorytetem.

Oczekujemy od żołnierzy, że będą nas bronić i chronić, do tego wyposażamy ich w narzędzia walki, co nieuchronnie pociąga za sobą poważne implikacje dla ich kondycji psychicznej – od zwiększonej ekspozycji na traumę i obciążenia decyzyjne, przez chroniczny stres i presję odpowiedzialności za życie własne oraz innych, po ryzyko zaburzeń adaptacyjnych.

Wojskowy Instytut Medyczny – Państwowy Instytut Badawczy (WIM-PIB) od lat odpowiada na wszystkie te wyzwania z pełnym profesjonalizmem i zaangażowaniem. Zgodnie z misją Instytutu, od dokładnie 20 lat, tj. od daty powstania Kliniki Psychiatrii, Stresu Bojowego i Psychotraumatologii WIM-PIB, w sposób szczególny czujemy się odpowiedzialni za tych, którzy służą ojczyźnie.

W ostatnim czasie zainicjowaliśmy tu w instytucie szereg działań, które mają wyznaczyć nowy standard prewencji i budowania odporności psychicznej w Siłach Zbrojnych RP.

Centralnym elementem jest tu Ośrodek Przeciwdziałania Kryzysom Zdrowia Psychicznego (OPKZP). Dlatego ściśle powiązaliśmy OPKZP z codzienną służbą – od momentu rekrutacji żołnierza, poprzez kolejne etapy kariery, aż po zakończenie służby. Tworzymy w ten sposób spójny, operacyjnie efektywny „ekosystem psychicznej odporności”, w którym każdy jego element – od profilaktyki po działania interwencyjne – wzmacnia pozostałe.

Drugi filar to psychiatria pola walki, a konkretnie propozycja utworzenia mobilnych jednostek wsparcia psychicznego, wzorowanych na medycznych zespołach ratunkowych z telemedycznym łączem satelitarnym, gotowym działać w terenie. Łączymy przy tym nowoczesne metody terapii: wykorzystanie terapii VR z biofeedbackiem umożliwia szybką deeskalację ostrych reakcji stresowych bez konieczności ewakuacji żołnierza z pola działania.

Trzeci filar to „medyczna pętla zwrotna” do planistów operacyjnych. Każdą zakończoną misję czy ważne ćwiczenia analizujemy nie tylko pod względem taktycznym, ale i psychologicznym. Dzięki tym danym dowódcy mogą korygować tempo rotacji, długość służby i skład pododdziałów tak, aby nie dopuszczać do przeciążenia psychicznego personelu.

Czwarty filar to program wsparcia rodziny, czyli budowanie „tarczy psychospołecznej” wokół żołnierza i jego rodziny. Wsparcie świadomości żołnierza, że bliscy są objęci opieką i rozumieją jego doświadczenia, daje mu dodatkową siłę i spokój ducha.

Piąty filar to komunikacja strategiczna i kształtowanie pozytywnej tożsamości. Pragniemy, aby w kulturze wojskowej zakorzeniło się przekonanie, że dbałość o zdrowie psychiczne jest integralną częścią żołnierskiego profesjonalizmu.

Szanowni Państwo, dzisiejsza konferencja jest drugą z kolei dedykowaną organizacji opieki psychologicznej w Siłach Zbrojnych RP – w ten sposób zacieśniamy współpracę wszystkich środowisk: lekarzy, psychologów, dowódców, kapelanów – bo tylko wspólnym wysiłkiem możemy skutecznie zatroszczyć się o zdrowie psychiczne żołnierzy. Wierzimy, że silna armia to nie tylko nowoczesny sprzęt i wykształcenie, ale przede wszystkim silny psychicznie człowiek. Na koniec pragnę wyrazić podziękowania organizatorom – szczególnie Klinice Psychiatrii WIM-PIB – za podjęcie inicjatywy zorganizowania tej konferencji. Dziękuję również wszystkim prelegentom i uczestnikom konferencji, za przybycie oraz gotowość dzielenia się wiedzą i doświadczeniem. Państwa obecność i uwaga dowodzą, że wspólnie dostrzegamy wagę problemu i jesteśmy gotowi mu sprostać.

Życzę Państwu owocnych obrad, inspirujących dyskusji i nowych pomysłów, które przełożą się na dalszą poprawę zdrowia psychicznego w Siłach Zbrojnych.

(-) gen. broni prof. dr hab. n. med. Grzegorz Gielerak